

9. ROČNÍK, ČÍSLO 1/2019

FACTUM

ČTVRTLETNÍK MUZEA VYSOČINY JIHLAVA

Příběh telčských barokních portrétů

Soubor portrétů představuje unikátní cyklus všech generálů, tj. generálních představitelů jezuitského řádu, od založení až do doby...

pokračování na straně 7.

O dvou mincích, jež byly vyraženy roku 1792

... se dočtete na straně 8.

První jarní den

V nedělním fejetonu z 28. března 1928 charakterizoval Karel Čapek první jarní den takto: „*Určuje se všelijak: někdy podle počasí a jindy podle kalendářní rovnodennosti; ale skutečný, nepochybný, rozhodující první jarní den je ten, kdy se člověk odhodlá, že už si neoblékne zimník, nýbrž svrchník. A kdyby znovu padal sníh a znovu mrzlo, do zimníku nás už nikdo nedostane; neboť naše jaro se počíná z naší vůle a libosti, z našeho svobodného rozhodnutí, svrchovaným aktem naší volby: chodit nadále v lehkém svrchníčku.*“

Ať si kdokoli povídá něco zásadního o současných změnách klimatu, musel by uznat, že tento popis přesně sedí na konec zimy letošní a že se toho tedy za těch devadesát let mnoho nezměnilo. Vždyť i dnes je počasí každý druhý den naprosto jiné. Takhle v neděli je miloučké jako spící kotátko, sluníčko hřeje tak akorát, kočky jív se sametově nalévají a v naprostém

bezvětří poletují po zimním spánku probuzené babočky a ještě poněkud rozespale včelky. V pondělí se probudíte do skučení vichru, který žene vydatný déšť ulicemi téměř vodorovně – to aby se spláchl prach z chodníků a odpolední sníh aby usedal do čistého a v úterý ráno přeměnil celé město v jedno velké kluziště. Kluziště však s trváním jepičím, neb týž den odpoledne se teplota vyhoupne bystře vzhůru a v olověných mračnech přihnáných dalším vichrem občas zablýská a zabouří.

A tak pořád dokola den za dnem, týden za týdnem a pak poznejte, zda už je to jaro či ne a zvolte v tom chaosu první jarní den! Objektivně nemožné! A subjektivně? Samozřejmě, že ano! Však to pan Čapek napsal věru krásně „...*neboť naše jaro se počíná z naší vůle a libosti, z našeho svobodného rozhodnutí, svrchovaným aktem naší volby.*“

Pavel Bezděčka

Fotografická sklizeň Střední umělecké školy grafické v Jihlavě

Návštěvníci Kavárny Muzeum si mohou od 2. dubna do 12. května 2019 prohlédnout výstavu fotografií vytvořených studenty Střední umělecké školy grafické v Jihlavě. Výstava představuje průřez tvorbou vybraných autorů z druhého až čtvrtého ročníku školy.

Témata jsou různá, bytostně blízká vystavujícím. Mladí autoři citlivě vnímají své okolí, jeho proměny a snaží se v krátkém okamžiku expozice zachytit co nejlepší snímek. Fotografie musí být úzce spjatá s myšlenkou autora, s jeho vnímáním světa a světla. Nesmí to být jen „cvaknutí“ v prostoru a čase. Autoři si témata vybírají a postupně obrazově zpracovávají a rozvíjejí. Kultivují obraz a rozvíjejí vlastní myšlenky. Objevují se studie krajiny, lidského těla, postupně chátrající a rozpadající se budovy a intimní snímky, jež vyjadřují nehlubší nuance mladé duše. To vše spojené v pestrou mozaiku autorské tvorby.

Jiří Ernest

Výstava Z jihlavského havířského průvodu na Krajském úřadě

Koncem ledna jsme ve vestibulu Krajského úřadu Kraje Vysočina (Žižkova č. 57, Jihlava) instalovali výstavu, která zahájila sérii akcí věnovaných dvacátému výročí znovuoobnovení tradice

Výstava „Z jihlavského havířského průvodu“

jihlavských havířských průvodů v roce 1999 a problematice hornictví na Jihlavsku. Výročí si Jihlava připomene ve dnech 21.–23. června 2019, kdy kromě havířského průvodu pořádá město Jihlava po deseti letech 23. setkání hornických měst a obcí ČR, které je spojené s akcí *Havíření 2019*. V rámci této akce pořádá MVJ v sobotu 22. 6. 2019 v odpoledních hodinách komentované prohlídky muzejních expozic věnovaných historii dolování na Vysočině. Na červnové akce naváže na podzim již tradiční mezinárodní konference ke starému hornictví a hutnictví *Stříbrná Jihlava 2019*, kterou pořádá Muzeum Vysočiny Jihlava, p. o., společně s partnery v prostorách Krajského úřadu Kraje Vysočina ve dnech 10.–12. října 2019.

Exponáty vystavené na Krajském úřadě budou k vidění do konce dubna, poté se přesunou do Muzea Vysočiny v Jihlavě, kde je budeme od června do října prezentovat na dlouhodobé výstavě s názvem *Jihlavský havířský průvod aneb archeologické muzejní havíření*. Jak již sám název napovídá, výstava se skládá ze dvou částí: představení 22 základních dětských hornických krojů, které na výstavu zapůjčil Jihlavský havířský průvod, z s., a také budou vystaveny nejnovější archeologické nálezy získané v rámci archeologických výzkumů v Kraji Vysočina.

Tradice pořádání průvodů s dětmi oděnými do havířských krojů sahá až k roku 1799, kdy průvod organizoval jihlavský patriot Johann Heinrich Marzy (1722–1801). Tehdy Jihlavou procházelo kromě jiných postav také 12 malých horníků oděných do jednoduchých hornických oděvů se zapálenými kahany. Teprve bezmála o sto let později 24. 6. 1890 vyšel z jihlavského náměstí první ryze havířský průvod o 44 chlapcích v hornických krojích podle předloh z 16. století. Průvod organizoval další z jihlavských patriotů Johannes Haupt (1849–1928), známý jihlavský fotograf. Po něm se nám v muzeu dochovaly černobílé fotografie s vyobrazením všech základních druhů krojů,

jež byly v devadesátých letech 20. století využity k rekonstrukci a doplnění hornických oděvů. Na výstavě jsou prezentovány dva zachovalé kroje z 19. století představující havířského učně a pěvce. V roce 1899 při oslavách domnělého 1 100. výročí založení města přibyl k průvodu čítajícímu již 159 osob i praporečník s praporem, na němž je z jedné strany vyobrazen městský znak a na druhé straně hlava sv. Jana Křtitele s nápisem *Insignia Iglaviae*.

Text a foto David Zimola

Svět středověkých her

Středověk jako doba temna, nudy a lopotné dřiny? Ale kdeže! Středověký člověk znal více svátků než ten současný a svůj čas volna si uměl náležitě užít. Hry, slavnosti, hudba a tanec – to vše tehdy neodmyslitelně patřilo k životu napříč společenskými vrstvami. Výstava, kterou jsme pro vás připravili, odkrývá tento dávný svět, v mnohém přetrvávající do současnosti. Mysleli jste si, že hokej či kuželky jsou moderní záležitosti? Že hazard ničí lidské životy pouze dnes? Víte, k jaké hře se dají použít zvířecí

kosti? Co jsou to vrhcáby? Jak vypadal středověký míč? A co dnešní děti, hrají si už opravdu jinak než kdysi jejich vrstevníci? Zvládli byste vydrnkat píseň na strunný nástroj? Vyhrát turnaj ve střelbě? Nebo obrat druhého v kostkách?

To vše a mnohé další se dozvíte i vyzkoušíte v jihlavském muzeu na interaktivní výstavě otevírající bránu do světa středověkých her! Přístupná bude od 4. dubna do 26. června 2019 a je vhodná pro všechny věkové kategorie s chutí si hrát.

Aleš Hoch

Není vejce jako vejce

Běžnou součástí našeho života je trávit spoustu volného času v přírodě na vycházkách a túrách, při sportu či sběru hub nebo alespoň na zahrádkách, chatách a chalupách. Nu a kolikrát jste přitom viděli ptačí vejce či alespoň skořápku? Hm... velice zřídka, pokud vůbec, že? A přitom jsou ptáci všude kolem nás.

Proč je tomu tak? Protože ptáci svá vajíčka skrývají a chrání nejen před námi, ale před každým možným nebezpečím, zejména pak před zraky predátorů. To proto jsou ptačí vejce všelijak barevná, od bílé, zelenkavé až po modrou a nejčastěji jsou všelijak kropenatá. Liší se také velikostí a dokonce i tvarem. Ne všechna jsou totiž vejčitá, jsou i vajíčka kulatá, podlouhlá a dokonce i šišatá – hruškovitá. Proč?

To se dozvíte návštěvníci výstavy, kterou pod názvem „Není vejce jako vejce“ připravujeme na léto. Tato rozsahem malá, ale významem velká přírodovědná výstava představí rozmanitost a barevnost ptačích snůšek mnoha desítek druhů ptáků žijících na Českomoravské vrchovině. Bude skvělým doplňkem učiva na školách všech stupňů, praktickou příručkou pro všechny milovníky přírody a jakýmsi „lakmusovým papírkem“ znalostí zkušených ornitologů.

Vernisáž výstavy se uskuteční ve čtvrtek 6. června 2019 v 17 hodin a výstava potrvá do neděle 8. září 2019.

Pavel Bezděčka

Tak to vidím já

Na čas předprázdninový připravujeme do Kavárny Muzeum výstavu fotografií jihlavské autorky Mirky Patočkové. Hlavním námětem její tvorby jsou přírodní motivy, od krajin až po makrofotografii. Sama o své vášni říká: „Stále více mě přitahuje a fascinuje fotografování přírody, jejíž nekonečnou krásu a úžasné detaily se pokouším svým fotoaparátem zachytit.“

Od roku 2013 je členkou Horáckého fotoklubu Jihlava. Dosud absolvovala tři autorské výstavy (Jihlava, Žďár nad Sázavou a Střelice u Brna) a jednu kolektivní (Brtnice). Mimo to se v posledních letech zúčastnila tří ročníků tradiční fotosoutěže Muzea Vysočiny Jihlava – Photographia Natura, a tedy i šesti následných kolektivních výstav v Jihlavě a v Novém Městě na Moravě. Výstava Mirky Patočkové pod názvem *Tak to vidím já* bude v Kavárně Muzeum zahájena 14. května a ukončena 30. června 2019.

Pavel Bezděčka

Fotografie Mirky Patočkové

Afrikou po stopách pašeráků

Přednáška a beseda o boji proti nelegálnímu obchodu se slonovinou a dalšími produkty z chráněných zvířat v Africe. Organizace EAGLE Network působí ve střední a západní Africe už patnáct let a za tu dobu dostala za mříže více jak dva tisíce pašeráků. Jak se taková práce dělá? O tom popovídá ing. arch.

Jana Hajduchová, která už pátým rokem žije v Keni (v Nairobi) a pracuje v organizaci EAGLE Network, kde má na starosti média a sociální sítě.

Přednáška se uskuteční 22. května v 18 hodin v Malovaném sále našeho muzea.

Pavel Bezděčka

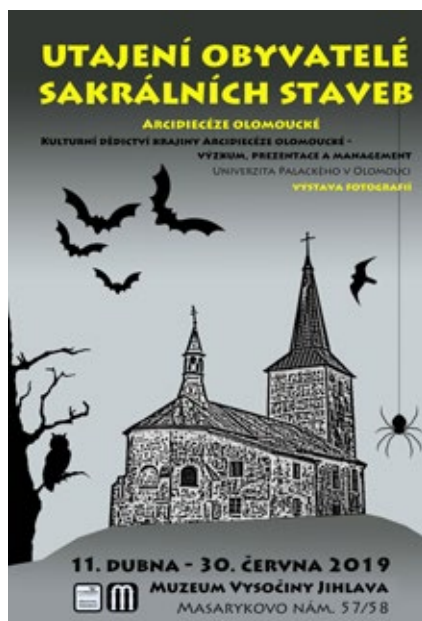

Část zabaveného kontrabandu (Foto: archiv EAGLE Network)

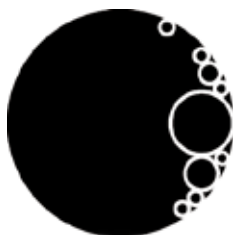
Utajení obyvatelé sakrálních staveb ADO

Na období od 11. dubna do 30. června 2019 připravujeme společně s Univerzitou Palackého v Olomouci fotografickou výstavu *Utajení obyvatelé sakrálních památek ADO*. Podkladem pro výstavu jsou výsledky aplikovaného zoologického výzkumu sakrálních památkových objektů, který se uskutečnil v minulých letech na Moravě v rámci projektu *Kulturní dědictví krajiny Arcidiecéze olomoucké – výzkum, prezentace a management*. K hlavním výstupům projektu patří tato výstava a stejnojmenný kritický recenzovaný katalog. Výstava bude situována na muzejních arkádách.

Pavel Bezděčka

Program Science Café Jihlava březen až květen 2019

SCIENCE CAFÉ

26. března 2019

– 18:00 h, Muzeum Vysočiny Jihlava, Malovaný sál, ve spolupráci s Jihlavskou astronomickou společností.

Doc. Mgr. Jiří Špalek, Ph.D., ředitel Laboratoře experimentální ekonomie Masarykovy univerzity, vedoucí Katedry veřejné ekonomie Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity, Ekonomicko-správní fakulta, MUNI, Brno

STUDIUM LIDSKÉHO CHOVÁNÍ POMOCÍ EKONOMICKÉHO EXPERIMENTU

Přednáška shrnuje nejnovější poznatky z oblasti tzv. experimentální ekonomie, jedné z nejprogresivnějších částí ekonomické vědy. Posluchači přednášky se stávají přímo účastníky jednoduchého experimentu, který studuje jeden z aspektů lidského chování – (ne)chuť k dobrovolné spolupráci i v situaci, kdy je sobecké chování výhodnější. Hra je přímo na přednášce vyhodnocena a komentována a na základě výsledků jsou dále představeny některé poznatky, které z experimentů vyplývají.

12. dubna 2019

– mimořádný termín a místo: 17:00 h, VŠ polytechnická Jihlava, posluchárna P3, ve spolupráci s Jihlavskou astronomickou společností a Vysokou školou polytechnickou Jihlava.

RNDr. Jiří Grygar, CSc., Fyzikální ústav Akademie věd ČR

ZÁLUDNÉ VÝBĚROVÉ EFEKTY V HISTORII ASTRONOMIE

Historie rozvoje astronomie je od starověku až doposud silně ovlivňována záluďnými výběrovými efekty, které často preferují nevýznamné jevy před těmi významnějšími. Hlavním problémem je obtížné určování vzdáleností jevů od nás, což vedlo, a patrně stále vede, k různým chybným závěrům.

21. května 2019

– 18:00 h Muzeum Vysočiny Jihlava, Malovaný sál
Mgr. Roman Neruda, CSc., Ústav informatiky Akademie věd ČR a Matematicko-fyzikální fakulta UK, Praha

UMĚLÁ INTELIGENCE – DOBŘÝ SLUHA, ZLÝ PÁN?

S praktickými aplikacemi umělé inteligence se dnes setkáváme na každém kroku, chytré fotoaparáty rozpoznávají obličeje, autonomní vozidla jezdí bezpečněji než člověk, zprávy z internetu lze automaticky překládat do jiných jazyků. Za boomem těchto technologií stojí algoritmy umělé inteligence a strojového učení, které jsou často inspirovány přírodními jevy a procesy. V prezentaci si ukážeme přístupy založené na umělých neuronových sítích a evolučních algoritmech a jejich použití pro řešení praktických problémů. Budeme mluvit o kladech a záporech i možných nebezpečích spojených s pronikáním umělé inteligence do našeho života.

Science café pořádá Muzeum Vysočiny Jihlava ve spolupráci s Kavárnou Muzeum.

Klára Bezděčková

Muzejní a galerijní noc 2019

Muzeum Vysočiny Jihlava s Oblastní galerií Vysočiny v Jihlavě pořádá v pátek 7. června 2019 společnou *Muzejní a galerijní noc*. Program muzejní části bude více než bohatý. Návštěvníci budou moci zhlédnout právě probíhající výstavu kaktusů a sukulentů v prostoru muzejního dvorku – zájemcům zodpoví pěstitelské dotazy přímo členové Klubu pěstitelů kaktusů a sukulentů Jihlava.

V rámci muzejní noci se uskuteční i vernisáž výstavy *Jihlavský havířský průvod aneb muzejní archeologické havíření*. Následovat bude komentovaná prohlídka Ze sklepa až na půdu,

vedená archeologem Mgr. Davidem Zimolou. Za odborného komentáře Mgr. Aleše Hocha budou mít návštěvníci možnost proniknout do *Světa středověkých her*.

Nejen pro děti bude odehráno představení *Mistr kat aneb humorně o věcech neveselých a bolestivých* Divadla Emillion. Dále vystoupí hudební trio *Zanyka*, které se věnuje evropské světské hudbě gotiky a rané renesance. Na úplný závěr se návštěvníci mohou těšit na čtení na dobrou noc, kterého se zhostí Pavel Bezděčka.

Dana Oberreiterová

Bajky a pohádky z Vysočiny

Každé muzeum plní mnoho úkolů a zastává řadu funkcí. Jihlavské muzeum je i podle své vize institucí, která návštěvníkům nabízí (mj. samozřejmě) vzdělání, poučení, zábavu a potěšení. Způsobů, jak těchto cílů dosahovat, může být více. Způsob poetický, hravý a duši povznášející zvolilo muzeum vydáním knihy *Bajky a pohádky z Vysočiny*.

Autorem textů i všech ilustrací je zoolog muzea Pavel Bezděčka. Graficky propracovaná kniha v pevné vazbě má 136 stran, na kterých je představeno 35 bajek a pohádek. Ty se odehrávají na zcela konkrétních místech Vysočiny a jak to u (dobrých) bajek a pohádek bývá, může si pozorný čtenář v každém příběhu najít někdy úsměvné, jindy i trochu hořkosmutné poselství či poučení. Hrdiny příběhů jsou rostliny i živočichové, živočichové maličci a nenápadní (žížala, mnohonožka, motýl, ...) i ti velcí a nepřehlédnutelní (třeba zmije, slavík nebo bobr). Profesní specializace autora je při pozornějším čtení nepřehlédnutelná, hrdinové příběhů se pohybují v prostředí, které je v přírodě opravdu jejich domovem; na stránkách knihy se setkávají ti živočichové, kteří se v přírodě opravdu potkat mohou. Bajky, pohádky i celá knížka jsou plné překvapení a laskavého humoru, ono i těch příběhů je vlastně „jen“

34 a ten 35. si čtenář musí sloužit... V prologu ke knize autor napsal „příběhy jsou určeny čtenářům výhradně od osmi do sto osmi let, případně pro mladší či starší posluchače...“

Bajky a pohádky z Vysočiny byly vydány v nákladu 400 výtisků, muzeum bude ale zřejmě brzo zvažovat jejich druhé vydání. Knihu lze zakoupit nebo objednat na pokladně muzea, na jeho pobočkách, v brzké době pak i v dalších muzeích a galeriích Kraje Vysočina. Čtenářský úspěch publikace přivedl vydavatele k myšlence pokračovat ve vydávání nových témat a příběhů. Autoři textu i ilustrací souhlasili a můžeme se proto už nyní těšit na další příběhy pro Vysočinu typické – příběhy ze štol, šachet a jiného podzemí...

Karel Malý

Odborný konzervátorský workshop

V minulém čísle Museum Factum jsme přinesli krátkou zprávu o konzervaci mincovního depotu z Dolního Čepí, který ošetřil a na výstavu v Nedvědicích připravil muzejní konzervátor Michal Daňa. Michal se v rámci činnosti archeologického oddělení nespécializuje jen na konzervaci kovů (především těch barevných), ale věnuje se i dalším materiálům, jako je dřevo, látka, kůže nebo sklo. Konzervace archeologických sbírkových předmětů představuje nikdy nekončící proces, jenž díky stálému „přlivu“ nových nálezů pro něj zajišťuje práci na desítky let dopředu. Protože i tento obor se vyvíjí, je třeba se neustále

vzdělávat a účastnit se konzervátorských konferencí. Dne 5. března 2019 se Michal Daňa zúčastnil již třetího odborného workshopu s názvem *Problematika sanacní konzervace – restaurování. Průzkum, dokumentace a praxe v oblasti konzervace a restaurování*, konaného ve Vlastivědném muzeu v Olomouci.

Průběh workshopu vylíčil Michal takto: „V úterý 5. března jsem časně ráno vyrazil z Jihlavy směr Brno, kde jsem nabral dvě bývalé kolegyně ze společnosti Archaia Brno, z. ú. Po prezenci ve Vlastivědném muzeu v Olomouci následoval úvod-

Obr. 1: Přednáškový sál Vlastivědného muzea v Olomouci (Foto: Pavel Rozsívál – VMO).

Obr. 2: Exkurze do laboratoře Vlastivědného muzea v Olomouci (Foto: Pavel Rozsívál – VMO).

ní projev ředitele Břetislava Holásky, na nějž hned navázala úvodní přednáška *Průzkum a chemické analýzy historických a archeologických materiálů* (obr. 1). Na ní byly prezentovány možnosti využití Ramanovy spektrometrie při pátrání po možném obsahu pravěkých nádob nalezených při archeologických výzkumech. Zajímavá, ale také poměrně dlouhá přednáška bohužel narušila časový program akce, takže další přednášející byli nuceni své příspěvky co možná nejvíce zkrátit, aby se stihnul rezervovaný oběd ve Svatováclavském pivovaru. Po přestávce jsem přednesl svůj příspěvek *Konzervátorský zásah nálezu 284 kusů stříbrných mincí*, o kterém jsme referovali v minulém čísle MF. Následoval opět zajímavý příspěvek *Konzervace bronzového depotu z Benkova* v podání Anny Večeřové z Národního památkového ústavu Olomouc. Autorka prezentovala konzervátorský zásah na souboru tenkostěnných bronzových nádob nalezených amatérským hledačem kovů. Veronika Steblová a Eliška Janderová se poté věnovaly rekonstrukci pravěké keramiky ze záchranného archeologického výzkumu v Popůvkách u Brna. Po přednáškové části workshopu následovala exkurze na konzervátorské pracoviště muzea, kde jsme si vyzkoušeli čištění polychromie na dřevěné truhle, měření Ramanovým spektrometrem a také měření XRF spektrometrem (obr. 2), který má k dispozici od ledna 2019 už i naše muzeum. Přístrojem je možné prvkově analyzovat různé materiály, od

slitin kovů až po keramiku nebo dřevo (obr. 3). Po skončení exkurze se část účastníků vrátila do Svatováclavského pivovaru na společenský večer, zatímco já jsem pln dojmů pomalu vyrazil do jihlavské konzervátorské dílny..."

Michal Daňa & David Zimola

Obr. 3: Měření XRF spektrometrem
(Foto: Pavel Rozsival – VMO).

Science Café jede!

Posezení u kávy se zajímavými osobnostmi vědy se stalo v Jihlavě už tradicí. Podívejme se, co se poslední dobou kolem Science Café událo. Loni v listopadu oslavilo „české“ Science Café deset let svého trvání. V Praze se konal celorepublikový mítink pořadatelů a byl vydán i „narozeninový“ sborník, který rekapituluje nelehkou cestu projektu od neznámého způsobu šíření vědeckých poznatků po etablovanou popularizační platformu. Fanoušci vědy se mohou radovat také z nového periodika – Science Café revue. Podrobnosti jsou uvedeny na webových stránkách www.sciencecafe.cz nebo na www.facebook.com/sciencecafe. Najdete tam toho ale samozřejmě mnohem víc – třeba záznamy z vybraných setkání v různých městech.

„Naše“ jihlavské Science Café má v letním semestru akademického roku 2018/2019 rovněž co nabídnout. V únoru Mgr. Jan Roleček, Ph.D., z Masarykovy univerzity v Brně líčil, jak ho pátrání po příčině druhové bohatosti bělokarpatských luk za-

vedlo nejen do Transylvánie a na Ukrajinu, ale i do dávné minulosti – na konec poslední doby ledové. V březnu nám doc. Mgr. Jiří Špalek, Ph.D., taktéž z MU, přiblížil, jak se studuje lidské chování pomocí ekonomických experimentů. Jednoho z nich se mohli přítomní i sami zúčastnit. Hostem dubnového Science Café bude RNDr. Jiří Grygar, CSc., z Fyzikálního ústavu AV ČR. Pohovoří o záludnosti výběrových efektů, jež mohou vést k chybnému upřednostňování nápadných jevů před těmi méně zjevnými, ale mnohem důležitějšími. Poslední setkání tohoto semestru proběhne v květnu. Mgr. Roman Neruda, CSc., z Ústavu informatiky AV ČR a Matematicko-fyzikální fakulty UK promluví o umělé inteligenci, jejích praktických aplikacích, kladech a záporech i o možných nebezpečích spojených s jejím pronikáním do našeho života.

Klára Bezděčková

Příběh telčských barokních portrétů generálních představených Tovaryšstva Ježíšova

Na počátku byl dotaz a prosba o spolupráci od pracovnice z územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči. Zde totiž začali s přípravou vědeckovýzkumného úkolu, jehož snahou je přiblížit málo poznanou a téměř zapomenutou minulost působení jezuitského řádu na Telčsku. Projekt nese název Telč a jezuité, řád a jeho mecenáši.

V depozitáři telčské pobočky našeho muzea jsou uloženy předměty z mobilniáře telčské jezuitské koleje a přilehlého kostela. Z nich vyniká osmnáct velice zajímavých obrazů. Soubor obrazů představuje unikátní cyklus portrétů všech generálů, tj. generálních představených jezuitského řádu, od založení až do doby, než byl v roce 1773 řád zrušen. Znovu obnoven byl v druhé polovině 19. století a do dnešního dne se počet generálů zastavil u čísla třicet jedna.

Z uměleckého hlediska je hodnota obrazů průměrná, ale z hlediska historického významu je obrovská. Proto byla na Ministerstvo kultury ČR podána žádost o prohlášení souboru za kulturní památku, což se v polovině září minulého roku také

podařilo. Takže Muzeum Vysočiny Jihlava má nyní ve svých sbírkách předměty prohlášené za kulturní památku.

Sérii obrazů tvoří malby obdobného schématu, s podobiznou jezuitského představeného uvnitř malovaného oválu, a to od zakladatele řádu sv. Ignáce z Loyoly až po tehdy posledního generála Lorenza Ricci. Pod portréty jsou nápisy s texty identifikujícími vyobrazené muže spolu s daty jejich zvolení na všeobecném koncilu, nástupu do funkce a úmrtí. Obrazy jsou provedeny technikou olejomalby na plátně. Plátna napnutá na vnitřní rámy o rozměrech přibližně 100×77 cm jsou zasazena do profilovaných rámu, pouze dvě malby jsou bez rámu.

Podoba maleb byla vytvořena podle grafického cyklu antverpského malíře, kreslíře a rytce Arnolda von Westerhout, poprvé vydaného r. 1748 a posléze znovu o jedenáct let později. Většina telčských portrétů odpovídá druhému datu, jejich vznik lze proto zasadit mezi rok 1759 a rok 1773, kdy byl jezuitský řád zrušen. Podobný kompletní soubor se v českých zemích pravděpodobně nedochoval, o jejich dřívější existenci však hovoří záznamy o obdobných cyklech z Klementina a dalších

jezuitských kolejí. Autor maleb je neznámý, ale víme, že cyklus vytvořili minimálně tři malíři. Za výjimečný obraz lze považovat podobiznu Františka Retze, jediného generála jezuitů českého původu, jehož obraz maloval zkušenější umělec a opatřil ho i odlišným rámováním s textem.

Portréty visely původně v jezuitské koleji v Telči a později na městské radnici. Na žádost Muzejního spolku v Telči byly v roce 1919 předány do depozitáře muzea. Obrazy byly uloženy na kruchtě v zámecké kapli, kde bylo prostředí pro ně nevyhovující, a navíc pravděpodobně již do muzea přišly v nedobrému stavu. Obrazy byly značně poškozeny. Plátna byla na více místech odřena, protřena a byla překryta vrstvou ztmavlého laku a silnou vrstvou prachu a špíny. Navíc byla plátna zvlněná a celkově povolená. Ozdobné rámy byly v minulosti překryty druhotnými povrchovými úpravami. Jejich dřevo bylo velmi sešlé a napadené červotočem. Na obrazech i ozdobných rámech nebyl v minulosti proveden restaurátorský zásah v dnešním slova smyslu. Dva obrazy se podařilo v minulém roce zrestaurovat, pracoval na nich MgA. Jakub Kándl z Prahy.

Pro zajímavost zde uvádím postup při obnově jejich zašlé krásy: prvním krokem restaurátorského zásahu byla celoplošná fixáž povrchu malby damarovým lakem a následné provedení přelepu na bázi netkané textilie a karboxymethylcelulózy. Dále byla provedena demontáž obrazu z napínacího rámu. Po provedení celoplošného očištění zadní strany obrazu (toto očištění bylo provedeno mechanickou cestou – skalpel, kartáček) restaurátor přistoupil ke scelení trhlin v obrazové ploše vlákny s termoplastem polyamid. Následovala petrifikace napínacího i ozdobného rámu provedená ponorem, byl použit Solakryl BMX. Následovalo nažehlení starého plátna na termoplast Beva a dublovací plátno. Došlo k celkovému vyrovnání plochy obrazu a poté byl znovu napnut na původní rám. Poté restaurátor přistoupil ke zkouškám rozpustnosti lakové vrstvy a k následnému sejmutí vrstvy povrchových nečistot a ztmavlého laku za použití vhodné kompozice organických rozpouštědel. Mechanické defekty v povrchu malby a podkladu vytmelil tmelem na bázi PVAc, karboxymethylcelulózy a práškového kaolínu, který byl zatónován do bolusového odstínu. Nakonec restaurátor přistoupil k imitativní retuši akrylovými barvami a práškovým pigmentem pojeným v damarovém laku nebo

olejovými barvami se sníženým obsahem olejového pojiva. Závěrečný damarový lak s příměsí běleného včelího vosku byl nanesen formou stříkání. Obraz byl osazen zpět do ozdobného rámu, který byl také zrestaurován za použití odpovídajících restaurátorských a pozlacovačských technologií.

Na své původní místo, do telčské jezuitské koleje, se některé z obrazů dočasně vrátí zřejmě v roce 2020, kdy NPÚ plánuje uspořádání velké výstavy o jezuitech. Má být završením pětiletého výzkumu, který se věnuje působení jezuitů v Telči.

Martin Kos

Francisco (Franz) Retz, patnáctý generální představený Tovaryšstva Ježíšova v letech 1730–1750 (Foto: NPÚ Telč).

Jacobus (Diego) Lainez byl hlavou Tovaryšstva Ježíšova v letech 1558–1565. Stav obrazu v průběhu restaurování (Foto: Jakub Kándl).

Jacobus (Diego) Lainez byl hlavou Tovaryšstva Ježíšova v letech 1558–1565. Konečná podoba obrazu (Foto: Jakub Kándl).

Mince revoluční Francie z roku 1792

Rozmanitost numismatické sbírky Muzea Vysočiny Jihlava vytvářejí mimo jiné staré mince zahraničního původu. Mezi nimi si zaslouží pozornosti dvě mince v hodnoty 5 solů (Ji-2/C/349, 350), jež byly vyraženy roku 1792 v období Velké francouzské buržoazní revoluce.

Francouzská vláda byla tehdy nucena řešit i otázku ražby měnových prostředků. V roce 1792 byla uvedena do života tato mince v nominální hodnotě 5 solů, jež platila pouze do roku 1793. Minci vydala soukromá banka bratrů Monneronů (*Monneron frères négociants*), jež k tomu předchozího roku získala oprávnění. Jednalo se o nouzovou měděnou minci, raženou v Anglii v dílně Soho Matthewa Boultona v Birminghamu s pomocí Wattova parního stroje. Banka však kvůli nesmírně těžké finanční situaci v březnu 1792 zkrachovala a vyhláška ze 3. září 1792 zakázala výrobu soukromých měn úplně. Nouzové mince tohoto druhu nicméně zůstávaly v oběhu až do konce roku 1793. Soukromé ražbě nouzových mincí se v této době ovšem nevěnovala pouze banka bratrů Monneronů, ale i některé další instituce, a to i ve stříbře.

Bratři Monneronové: Pierre-Antoine, Charles-Claude-Ange a Jean-Louis jako poslanci Národního shromáždění z roku 1789 (Zdroj: wikipedia.com).

Celkově monneronovská banka razila mince o třech nominálech: 1, 2 a 5 solů. Poslední uvedená měla hmotnost 27 g a průměr 40 mm. Autorem vizuální podoby mince byl významný rytec mincí a medailí Augustin Dupré. Výjev na aversu znázorňuje scénu z přísahy v den svátku federace uspořádaného 14. července 1790. Tento svátek a s ním spojené slavnosti se odehrály v den prvního výročí pádu Bastily, jenž vedl k nastolení nové formy státní vlády, konstituční monarchie, která byla později, v roce 1792 nahrazena republikou a vládou konventu. Text na reversu mince uvádí nominální hodnotu mince a je zakončen symbolickou datací: „L'AN IV. DE LA LIBERTE“ čili „Čtvrtý rok svobody“.

Radim Gonda

Mince v hodnotě 5 solů, avers a revers (Foto: Radim Gonda – MVJ).

Mycí pasta Bisavon – první přírůstek roku 2019

Sotva jsme nahlásili přírůstky za rok 2018 do všech možných výkazů, výročních zpráv a evidencí nejen na Ministerstvo kultury ČR, už zase naplno rozjíždíme pera dotankovaná dokumentním inkoustem k zapsání prvních evidenčních čísel roku 2019.

Na přední místo se tentokrát prodrala červenohnědá bakelitová nádoba s nápisem BISAVON. V době své slávy obsahovala pěnicí mycí pastu na silně znečištěné ruce, která nechyběla snad v žádné domácnosti či dílně kutila i zahrádkáře. Vyráběla ji pražská firma Druchema. Ta byla založena v roce 1951, ale její historie sahá ještě dál. Původně vznikla jako sdružení malých živnostníků, kteří zde působili ještě před druhou světovou válkou. Ochrannou známku vlastní již od roku 1913. Druchema byla do roku 1989 jedním z největších chemických podniků v Československu a v současnosti patří k jedné z mála firem, které se udržely plně v rukou českých vlastníků.

Na začátku 50. let byl nejednou problém sehnat základní hygienické potřeby jako třeba toaletní papír; kosmetika a šminky pak byly pro většinu žen opravdovým luxusem. Tak jako muži té doby nedali dopustit na Bisavon, tak ženy měly v oblíbenosti Indulonu. Hustý bílý krém v hliníkové tubě se využíval nejenom na obličej či na tělo, pomohl i při vyrážce dětí a navíc se s ním i perfektně leštily kožené boty. Není proto divu, že mnoho z nás na Indulonu nedá dopustit a používá jí dodnes. Slyšela jsem, že pry se na ní i smažily topinky, ale to jsem opravdu sama nezažila.

Obal od čistící pasty Bisavon řadíme do skupiny předmětů z období tolik populárního RETRA, které se ve sbírce Muzea Vysočiny Jihlava objevuje čím dál častěji. V depozitářích lze objevit hračky, kočárky, časopisy, elektroniku a veškeré další vybavení domácnosti typické pro období před rokem 1989. Dnešní teenageři si již těžko dokážou představit, že vlastnit igelitovou tašku s reklamním potiskem renomované zahraniční firmy bylo tenkrát tak neobyčejné, jako mít dnes kabelku od Armaniho.

Ingrid Kotenová
Foto: Martin Kos – MVJ

Zoologické dny 2019

Stejně jako v minulých letech se i letos zoologové našeho muzea Klára a Pavel Bezděčkovi účastnili mezinárodní konference Zoologické dny, tentokrát s příspěvkem nazvaným „Využívání a monopolizace potravních zdrojů mravencem rašelinným – *Formica picea*, Nylander 1846 (Hymenoptera: Formicidae)“. Největší setkání zoologů v České republice se konalo v Brně, 7. a 8. února 2019.

Na akci se sjelo téměř 500 účastníků z České republiky, Slovenska a řady dalších zemí. V jejím průběhu bylo předneseno

128 ústních prezentací a vystaveno 131 posterů.

Součástí programu byla i informace zaměstnankyně Ministerstva životního prostředí ČR Elišky Rolfové o implementaci nagojského protokolu. Kulturní obohacení přinesla projekce filmu *Archa světla a stínů*, věnovaného životu amerických dokumentaristů Martina a Osy Johnsonových, a následná beseda s jeho hlavním tvůrcem Janem Svatošem.

Klára Bezděčková

Muzeum získalo nový analytický přístroj

Díky spoluúčasti na projektu I-Cult získalo jihlavské muzeum do užívání moderní analytický přístroj: ruční XRF analyzátor značky Vanta (firma Olympus). Princip rentgen-fluorescenční analýzy (XRF analýzy) je jednoduchý a je znám a využíván již několik desítek let: zkoumaný vzorek je ozářen rentgenovým zářením, které interaguje s materiálem za uvolnění sekundárního rentgenového záření. Vlnová délka tohoto záření (resp. jeho energie) je charakteristická pro každý prvek a může být proto využita pro detekci tohoto prvku ve zkoumaném materiálu. Počet fotonů tohoto záření za danou časovou jednotku (intenzita) pak může být využit pro určení množství daného prvku ve vzorku.

Přístroj při analýze kadluby z doby bronzové.

Praktické použití tohoto principu v přenosném, dostatečně přesném a zároveň bezpečném přístroji se však podařilo až před relativně krátkou dobou – a bylo umožněno zejména miniaturizací elektroniky a zvyšujícím se výkonem počítačů. Vznikly tak přístroje nejdříve využívané v kovoprůmyslu – např. v hutích, slévárnách, kovošrotech apod. Postupně však nacházely uplatnění i v dalších oborech, a to včetně například vojensví, archeologie, geologie, ochrany životního prostředí atd.

Co „náš“ XRF spektrometr umí? Zjednodušeně řečeno jsme s jeho pomocí schopni stanovit prvkové složení jakéhokoli materiálu pro prakticky všechny prvky periodické soustavy počínaje hořčíkem. Samotná obsluha přístroje je také velmi jednoduchá – v podstatě spočívá pouze v jeho spuštění a mačkání spouště, čímž je zahájena analýza. Ta trvá podle potřeby od několika sekund do několika minut; výsledky jsou okamžitě k dispozici a po převedení do počítače (včetně obrázků z připojené kamery) s nimi lze pracovat například v Excelu. Velkou výhodou stroje je skutečnost, že je schopen přímo stanovovat obsahy od desítek procent až řádově po tisíce procenta.

Tato (zdánlivá) jednoduchost obsluhy svádí ovšem až k nekritickému používání a interpretaci výsledků. Analýzy jsou samozřejmě podstatně komplikovanější, pokud vyžadujeme určitou konkrétní přesnost a správnost výsledků: obsluha musí znát detailně fyzikální principy měření, omezení přístroje při měření různých typů materiálů apod. Nezanedbatelná není ani otázka bezpečnosti práce – přístroj je zdrojem ionizujícího záření.

Muzeum získalo velmi užitečnou pomůcku, kterou už nyní využívá konzervátor, archeologové a geolog. Přístroj umožní jak rutinní posouzení kovových předmětů před konzervátorským zásahem, tak například i determinaci řady sbírkových předmětů a je i velmi dobrou pomůckou pro základní výzkum.

Text a foto Karel Malý

Krasová jeskyně u Jasenice

V případě jeskyní si většina lidí okamžitě vybaví známé jeskyně Moravského krasu, které již navštívili nebo o nich alespoň slyšeli. Méně se ví o krasových jevech v Kraji Vysočina. Jedna ze zajímavých lokalit se nalézá na okrese Třebíč, severovýchodně od obce Jasenice, na levém břehu potoka Jasinky.

Na okraji louky v nízkém smrkovém porostu je nenápadný vchod do Jezevčí jeskyně. Svě jméno získala díky jezevci lesnímu, který si ve zdejších podzemí buduje své nory. Jeho přítomnost je také patrná z velkého množství kostí různých zvířat, které se nalézají v sedimentech jeskyně. Je zde také zimoviště letounů, vrápence malého a netopýra velkého. V zimních měsících se proto do jeskyně nevstupuje. Samotný vchod do podzemí je pod skalním výchozem a je upravený pomocí zakládky kamenů vyvezených při prolongaci z podzemí. Začátek podzemních prostor je v krystalickém vápenci světlé barvy, který je z části narušen působením vodní eroze. Chodba vede dále do svahu, kde již byla zaplavena hlinitými

Vchod do jeskyně

sedimenty a je neprůlezná. Díky speleologům se podařilo zpřístupnit prostory v délce asi 60 m a je zde možné pokračování do dalších, prozatím neznámých částí jeskyně. Ty jsou však již v méně soudržných zvětralých horninách. Samotná krasová výzdoba se v jeskyni téměř nedochovala. Při pozornějším pohledu můžeme na stěnách vidět místy zbytky náteků (sintr), vzniklých vysrážením rozpuštěného vápence. Také na kamelech odlomených ze skalního masivu jsou sintrové povlaky místy zachovalé.

Podzemí není velké svojí rozlohou, ani krasovou výzdobou. Spíše je zajímavé svojí polohou na Českomoravské vrchovině, kde se s krasovými jevy příliš nesetkáváme. Jeskyně je volně přístupná, s výjimkou zimního období, kdy zde zimují netopýři.

Text a foto Marek Krutiš

Vstupní část

Profil chodby

Profil chodby

Bledule jarní

Mezi veřejností na Vysočině je asi nejznámějším poslem jara z říše rostlin bledule jarní, latinským názvem *Leucojum vernum*. Ve středních a vyšších polohách Českomoravské vrchoviny se jedná o první jarní kvetoucí rostlinu. Na horních hranách skal říčních údolí na Třebíčsku už dříve kvete křivatec český, další velmi vzácná a pozoruhodná rostlina. Ale zpět k bleduli jarní. Systematicky patří společně se sněženkou a narcisem do čeledi amarylkovitých (*Amaryllidaceae*). Jsou to vytrvalé rostliny, řazené mezi geofyty, tedy rostliny, jejichž obnovovací orgány, v tomto případě cibule, přetrvávají nepříznivá roční období pod povrchem země. Z kulovité až vejcovité cibule o průměru 1,5–3 cm vyrůstá společně s květy, či až po nich, tři až pět přírůstků, 20 až 30 cm dlouhých a 8 až 20 mm širokých listů, které jsou leskle zelené, na bázi s blanitou pochvou. Květy vyrůstají ze stvolu, který je obvykle delší než listy, jednotlivě, nebo vzácněji po dvou až třech. Jsou nízké, s bílými okvětními lístky, pod vrcholem se žlutou až zelenou skvrnou. Ze semeníku se vyvíjí tobolka se sedmi až čtrnácti elipsoidními semeny, která mají přívěsek, takzvané masíčko. To funguje jako potrava pro hmyz, nejčastěji mravence, kteří tak semena při přenosu k hnízdům dále rozšiřují.

Bledule jarní roste od Francie a jižní Anglie po Českou republiku, Rakousko a Maďarsko, z jihu na sever od střední Itálie po Belgii, střední Německo a Polsko. Druhá velká oblast výskytu zahrnuje Východní Karpaty od Rumunska přes Ukrajinu po východní Slovensko. V České republice je nejčastější v severních a východních Čechách. Ve středních a západních Čechách roste jen izolovaně. Hojnější je v jižních Čechách, zejména v podhůří Novohradských hor. Na Moravě roste už vzácněji, zejména v její západní části, kolem Olomouce a v okolí Jeseníků. Na Českomoravské vrchovině roste ostrůvkovitě, zejména na Dačicku, Telčsku, Jihlavsku a Havlíčkovobrodsku. Asi nejbohatšími a nejznámějšími lokalitami v Kraji Vysočina jsou Přírodní rezervace Jechovec nedaleko Staré Říše a Národní přírodní rezervace Ransko jižně od Ždírcy nad Doubravou. Lokalit bledulí

je však mnohem více, často se však jedná o několik posledních rostlin v nivách potoků. Nejblíže Jihlavy je můžeme obdivovat například v okolí Lužného rybníka u osady Vysoká či nedaleko Stříbrného dvora mezi Zbornou a Smrčnou.

Původním biotopem bledulí jsou vlhké a humózní lužní a suťové lesy, najít ji však můžeme i na loukách a na prameništích podél vodních toků a rybníků. Celá řada lokalit, zejména v nižších polohách však zanikla. Ještě se sluší dodat, že se jedná o chráněný druh, a tedy jakékoliv přesazování cibulek z přírody na zahrádky je protiprávní. V zahradnických centrech je k dostání bez problémů. V botanické sbírce Muzea Vysočiny Jihlava je 103 herbářových dokladů této rostliny, dokumentující její rozšíření zejména v centrální části Českomoravské vrchoviny v druhé polovině 20. století. Řada dalších údajů je pak zapsána ve floristické kartotéce a v databázi floristických údajů.

Text a foto Jiří Juříčka

Mykologický klub Jihlava v roce 2018

Činnost klubu v loňském roce byla opět velmi bohatá. Uskutečnilo se pět přednášek (témata jsou vybírána na přání členů klubu), čtyři vycházky, jedna mykoškola (ta je určena pouze pro vzdělávání členů klubu) a jedna výstava hub.

Kromě pěti odborných přednášek se každoročně vždy v únoru uskuteční *Beseda s mykologií*, na které se rekapituluje rok předcházející. Členové bývají seznámeni s hospodařením klubu, s aktivitami v předcházejícím roce a se stavem členské základny.

Z přednášek minulého roku se velmi líbila ta o jarních houbách, kterou velmi poutavě a zábavnou formou přednesl náš přední odborník na jarní houby p. Oldřich Jindřich, který navíc přidal i pár receptů na zpracování těchto hub.

Co se týká vycházek, snažíme se je směřovat do míst, kde jsme ještě nebyli. První vycházku *Odemykání lesa* jsme naplánovali do nám známého okolí Velkého Špičáku, ale ostatní již byla místa nenavštívená: „PR Baba a V bukách“ u Chroustova a do lesů u Větrného Jeníkova, *Zamykání lesa* bylo spojené s návštěvou studánek v okolí Vysokého Kamene. Tuto vycházku vedl náš oddaný spolupracovník z pobočného spolku ČSOP, Ing. Jaroslav Kněžíček.

V jarních a podzimních měsících se již zaběhl provoz houbařské poradny. *Zde bych znovu chtěla připomenout: houby na určení donášejte celé, neokrájené a nezapařené. Je potřeba vědět lokalitu a místo sběru (zahrada, les aj.). Pokud nemůžete poradnu navštívit osobně, nechávejte houby na vrátnici muzea se všemi těmito údaji a kontaktem.*

O naší výstavě hub jsem se již zmiňovala v MF v minulém roce. Je opravdu moc těžké, když je dlouho předtím stanoven termín výstavy, zavelet houbám, aby rostly. Ale nakonec byly, i když v menším množství. Budeme tedy doufat, že letos, kdy se uskuteční jubilejní desátá výstava hub, bude počasí přívětivější.

Kromě těchto aktivit se někteří členové podíleli na přípravě výstavy hub v Křižánkách a v Novém Městě na Moravě. Zúčastnili se setkání českých a slovenských mykologů pod Velkým Javorníkem u obce Papradno a setkání mykologů na Šumavě. Všechna tato setkání přispívají ke zdokonalování znalostí v oboru mykologie. Předseda klubu Ing. Jiří Burel také provádí pro AOPK a ČSOP mykologické průzkumy na vybraných lokalitách.

A co nás čeká v nejbližší době: jako první je naplánovaná na sobotu 13. dubna vycházka *Odemykání lesa* do lesů kolem Opatova u Stonařova, která je každoročně spojena s úklidem odpadků v dané lokalitě, a na pátek 26. dubna 2019 je připravena přednáška *Mykologický rok 2018 na Vysočině*.

Všichni milovníci lesa a houbaření se již těší na novou sezónu. Budeme věřit, že počasí bude příznivé a hlavně, že nám ještě zbyde nějaký ten kousek lesa, kam bychom mohli chodit.

Jen připomínám, že veškeré informace o našich akcích najdete na stránkách klubu www.houbyvysoctiny.cz a také na stránkách muzea muzeum.ji.cz

Přestože naše členská základna není nejmenší, přivítáme mezi sebou nové zájemce, a to i z řad mladých.

Eva Charvátová

Výstava hub

Z mykologické poradny

Zima na hradě a zahájení sezony 2019

Zimní období 2018/2019 bylo na Roštejně ve znamení mírného útlumu stavebních prací a „nabírání sil“ do závěrečných fází projektu úprav. Realizovalo se zejména dílčí stavební dokončování v interiérech budoucí trasy A a zároveň se rozběhly intenzivní práce na přípravě textových a dalších podkladů pro tuto expozici, včetně finální místnosti již loni otevřené trasy B. V prvních měsících roku 2019 došlo také k ukončení restaurování sbírkových předmětů (obrazů a nábytku), které budou od dubna instalovány na nové trase. Celkově budou nové expozice zpřístupněny od letních prázdnin 2019. Nicméně sezona na hradě započne dříve, byť bude opět do jisté míry ovlivněna pokračováním projektu IROP. Hrad proto neotevře své brány počátkem dubna, jak je běžně zvykem, ale až na jeho konci. Zato však bude zahájení sezony spojeno s kulturní akcí – *Mysliveckým odpolednem*. V prostoru před hradem bude od 12.00 do 17.00 probíhat bohatý program, který bude zahrnovat povídání o mysliveckých zvycích a tradicích, ukázky loveckého vábení a troubení, stejně jako představení kynologů a sokolníků a jejich svěřenců. Pro děti budou připraveny zábavné aktivity lesní a myslivecké pedagogiky. Pokud správně vyřeší různé úkoly, bude na ně čekat odměna. Během akce bude přístupná hradní trasa B *Příroda, lovectví a myslivost*, která bude v průběhu odpoledne mimořádně v předem vypsanych časech doplněna i výkladem (běžně je přístupná volně bez průvodce). *Myslivecké odpoledne* je pořádáno ve spolupráci s časopisem *Myslivost* a za podpory okresních mysliveckých spolků kraje Vysočina.

Během dne bude otevřena i hradní věž, pokladna a prodejna suvenýrů či hradní občerstvení, a to vše již od 10.00. Hrad bude přístupný i následující neděli 28. dubna a potom znovu od 1. května, kdy již bude přístupný denně mimo pondělí.

Kateřina Rozinková

Jak dál?

Není tajemstvím, že telčská pobočka se v loňském roce přestěhovala ze zámku do univerzitního centra a že část expozice je umístěná v centru na chodbě. Expozice je omezená, nicméně veřejnosti přístupná ve všedních dnech, kdy je centrum otevřené. V tomto roce chceme společně s muzejním spolkem prezentovat muzeum především formou výstav a přednášek. Na každý měsíc, mimo letních prázdnin, je přichystaná jedna přednáška. V lednu to byla přednáška Mgr. Miloslava Zášky z Národního památkového ústavu v Telči na téma *Ohrožené památky v Kraji Vysočina*, v únoru proběhla přednáška P. Jerie o obnově Národního muzea v Praze a na březen je přichystaná přednáška Mgr. Michala Zourka, Ph.D., na téma *Československo očima latinskoamerických intelektuálů 1947–1959*. V plánu jsou přednášky velikonoční i vánoční, o krajanech v Banátu, pomyslně navštívíme Žďár na Sázavou a jeho památky, nevyhne se ani výročí 30 let od sametové revoluce, podíváme se za přírodou do světa...

Od března je k vidění výstava s názvem *S tradicí v srdci*, která navazuje na loňskou úspěšnou výstavu *Lidové malířny v Telči*. Malířna byla sice v 50. letech 20. století zrušena, ale až do 90. let se v provozovně pracovalo. Toto období si vzala za své Alice Grünwald, shromáždila sklo a porcelán malovaný v provozovně a vzpomínky pamětníků a výsledkem je tato výstava. Souběžně s ní probíhá výstava *Na vlně retro*. Je připomínkou doby 60., 70. a 80. let minulého století. K vidění jsou výrobky té doby, styl oblékání a bydlení, hračky, ale třeba i to, jak jsme trávili dovolenou. Vyvolení v Jugoslávii, ostatní na Lipně nebo u Máchova jezera, nejčastěji však na zahrádkách či chatě. Je to doba, na kterou někteří vzpomínají s nostalgií, někteří by nejraději zapomněli. Je dobré si uvědomit, že přes všechny neduhy současnosti se máme dobře a je jen na nás, jak s příležitostmi kolem nás naložíme. Nikdo nám nic nenakazuje a nepřikazuje

MYSLIVECKÉ ODPOLEDNE NA ROŠTEJNĚ

27. dubna 2019, od 12.00 do 17.00

Přijďte spolu s myslivci zahájit novou návštěvnickou sezону na hradě!

Co vás čeká? Povídání o mysliveckých zvycích a tradicích, ukázky loveckého troubení i vábení zvěře, sokolníci a kynologové spolu se svými svěřenci.

Pro zvědavé návštěvníky všeho věku budou připraveny ukázky lesní a myslivecké pedagogiky a možnost poprvé v nové sezoně navštívit expozici *Příroda, lovectví a myslivost* na hradě.

Mimořádně bude expozice přístupná i s průvodním slovem zaměstnanců hradu v to v předem stanovených časech.

Těšte se na speciální suvenýry spojené přímo s novou expozicí.

Vstup na předhradí s programem bez poplatku.

**DĚTI, POJĎTE S NÁMI ZJISTIT, KDE MÁ LIŠKA NORU!
POKUD SPRÁVNĚ VYŘEŠÍTE RŮZNÉ ÚKOLY,
ČEKÁ VÁS ODMĚNA!**

Akce je pořádána ve spolupráci s redakcí časopisu *Myslivost* a Českomoravskou mysliveckou jednotou za podpory okresních mysliveckých spolků kraje Vysočina.

Blíže informace na www.hrad-rostejn.cz

a za naše názory nás nikdo nešikanuje nebo dokonce nezavírá.

Další chystanou výstavou je *Zachariáš z Hradce*. Tak trochu máme dojem, že v Telči ho sice všichni podle jména znají, ale blíže o něm nic moc neví, tak bychom jeho osobnost chtěli výstavou přiblížit, a to v roce, na které připadá výročí jeho úmrtí.

A vzhledem k tomu, že v listopadu bude 30 let od sametové revoluce, tak se budeme věnovat i tomuto tématu, a to jak výše zmíněnou přednáškou doc. Michala Stehlíka, tak i výstavou.

Ačkoliv v současnosti je provoz muzea do jisté míry provizorní, je snaha ho zviditelnit aby neupadlo v zapomnění.

Text a foto Helena Grycová-Benešová

Přednáška P. Jerie

Škola mimo školu projekt dvou edukačních programů na Roštejně

Od konce roku 2018 se na Roštejně kromě velkého projektu úpravy expozic rozběhl ještě jeden, na první pohled méně viditelný, ale do budoucna jistě perspektivní. Ve spolupráci s Ligou lesní moudrosti, organizací sdružující zájemce o woodcraft (výchovné hnutí založené spisovatelem E. T. Setonem), totiž vzniknou na Roštejně dva nové edukační programy, které navazují na právě dohotovované expozice. Vše se realizuje v rámci většího projektu s názvem *Škola mimo školu*. Cílem je, aby se žáci a studenti vzdělávali i jinde než v prostorách školních tříd a aby bylo možné jim napříč celou republikou nabídnout smysluplné poznávání a učení navázané na rámcové vzdělávací programy. Organizací a uskupení, které se do tvorby zapojují, je více, sama Liga lesní moudrosti spolu s turistickou organizací A-TOM připravuje celkem 13 výukových programů. Za samotnou ligu budou přitom realizovány na třech místech – na faře v západočeských Michalových Horách, na turistické chatě Fram ve Filipově Huti na Šumavě a na Roštejně. Proč byl zvolen zrovna Roštejn? Z našeho působiště v Bečově nad Teplou jsme si totiž s manželkou s sebou přenesli i základ dětského kmene (oddílu) Strážci pokladů organizovaného pod Ligou lesní moudrosti, který momentálně pořádá program po necelou dvacítku dětí z obce Růžená nedaleko hradu. Jelikož jsme podobný kmen vedli již v Bečově a spolupřítelili i některé akce pro celou ligu, rozhodli se nás hlavní řešitelé oslovit ke spolupráci. Realizace projektu je tedy svázána právě s naší činností v lize, nicméně dotýká se velmi i hradu.

Na co je možné se do budoucna na hradě těšit? V tomto a příštím roce dojde k tzv. pilotážím (řízeným testováním navržených programů) pro různé školní i volnočasové skupiny dětí a studentů. Konkrétně v letošním roce budeme zkoušet program s názvem „Lovy (nejen) beze zbraní“, který bude spojen s interaktivní trasou B. Jeho zaměřením bude podnícení k pobytům v přírodě a jejímu poznávání všemi smysly. Za rok pak naváže program „Středověký člověk vs. woodcrafter“ cílený na rukodělné a tábornické dovednosti a poznání historie ve spojení s trasou A. Podrobnosti o programech a fotografie z jejich zkoušení přineseme v některém z následujících čísel Museum Factum.

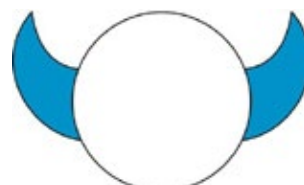
Přiblížení života přírodních národů v rámci edukační akce ještě v Bečově nad Teplou

Na závěr tohoto příspěvku není, myslím, na škodu, představit trochu právě Ligu lesní moudrosti, organizaci s více než stoletou tradicí. Ta totiž není jen skupinou nadšenců tábořících v indiánských týpích. Naopak většina činnosti se odehrává v dětských kmenech pod vedením dospělých náčelníků, kde dominuje pravidelný týdenní program na schůzkách, výpravy a tábory, podobně jako například u známějších skautských oddílů. Mimo dětských kmenů jsou v lize i kmemy mladých lidí či dospělých anebo jednotlivci a rodiny s malými dětmi. Vrcholem celoroční činnosti je letní táboření na loukách u Kosího potoka v západních Čechách. Tam se skýtá jedinečný pohled na desítky táborníků se stylovými stany a vybavením. Právě malebnost v táboření (inspirovaná nejenom severoamerickými indiány) je jedním ze základů filozofie woodcraftu. Mezi další patří mimo jiné celoživotní rozvíjení člověka v různých aspektech jeho činnosti (duševní, fyzické, spirituální, v oblasti pomoci druhým apod.). Woodcraft je jednou z možností, jak inspirovat své okolí ke smysluplnějšímu trávení nejen volného času. Ne nadarmo pronesl právě zakladatel této filozofie E. T. Seton větu: „Protože jsem poznal trýzeň žízně, vykopal jsem studnu, aby jiní mohli pít.“ Doufáme proto, že něco z woodcraftu budeme schopni předat mladým lidem i na Roštejně a některé další střípky třeba i zde na stránkách MF.

Text a foto
Kateřina Rozinková

Přiblížení života přírodních národů v rámci edukační akce ještě v Bečově nad Teplou aneb kastelán z Roštejna, jak ho neznáte

Logo Ligy lesní moudrosti

Ukázky stylových stanů z táboření v Bečovské botanické zahradě

Publikační činnost pracovníků muzea v roce 2018

V následujícím přehledu jsou shromážděny odborné a populárně naučné práce zaměstnanců našeho muzea (včetně příspěvků do *Museum Factum*) publikované v roce 2018. Seřadil Pavel Bezděčka.

- Bezděčka P. 2018: Schránky měkkýšů, jako příležitostné úkryty mravenců. – *Blanokřídlovce v českých zemích a na Slovensku*, 14. ročník. Zborník abstraktov z konferencie konanej 7.–10. 6. 2018 v Komárne: 8.
- Bezděčka P. 2018: Netopýr brvítý – nový stálý obyvatel Příbyslaví. – *Příbyslavský čtvrtletník* 1: 31–33.
- Bezděčka P. 2018: Duben – ještě tu budem! – *Museum Factum* 1: 2.
- Bezděčka P. 2018: S domečkem na zádech. – *Museum Factum* 1: 3.
- Bezděčka P. 2018: Velmi těžká výstava. – *Museum Factum* 1: 4.
- Bezděčka P. 2018: Publikační činnost pracovníků muzea za rok 2017. – *Museum Factum* 1:14–15.
- Bezděčka P. 2018: Kálma, kálma! – *Museum Factum* 2: 2.
- Bezděčka P. 2018: První představení Studia BEKANEŠŠ. – *Museum Factum* 2: 2.
- Bezděčka P. 2018: Portréty z kavárny a odjinud, 2018. – *Museum Factum* 2: 3.
- Bezděčka P. 2018: Tváře světa. – *Museum Factum* 2: 3.
- Bezděčka P. 2018: O dobré náladě. – *Museum Factum* 3: 2.
- Bezděčka P. 2018: Photographia Natura 2018. – *Museum Factum* 3: 3.
- Bezděčka P. 2018: Do nového roku. – *Museum Factum* 4: 2.
- Bezděčka P. 2018: Photographia Natura, téma pro rok 2019. – *Museum Factum* 4: 5.
- Bezděčka P. 2018: Výsledky soutěže Photographia Natura 2018. – *Museum Factum* 4: 7.
- Bezděčka P. & **Bezděčková K.** 2018: Sekáči (Opiliones) Českomoravské vrchoviny. – *Zoologické dny 2018*, Praha, 8.–9.2.2018. Sborník abstraktů z konference: 41.
- Bezděčka P. & Tajovský K. 2018: *Sekáči* (Opiliones) *CHKO Brdy*. – *Bohemia centralis* 34:149–159.
- Tajovský K., Pižl V., Růžička V., Just P., Štáhlavský F., **Bezděčka P.**, Kocourek P. 2018: Terestriční bezobratlí Chráněné krajinné oblasti Brdy – výsledky prvních monitorovacích průzkumů Lumbricidae, Araneae, Pseudoscorpiones, Opiliones, Oniscidea, Diplopoda a Chilopoda. – *Zoologické dny 2018*, Praha, 8.–9.2.2018. Sborník abstraktů z konference: 214.
- Werner P., **Bezděčka P.**, **Bezděčková K.** & Pech P. 2018: An updated checklist of the ants (Hymenoptera, Formicidae) of the Czech Republic Aktualizovaný seznam mravenců (Hymenoptera, Formicidae) České republiky. – *Acta Rerum Naturalium* 22: 5–12.
- Bezděčková K. 2018: Gulliverem v říši hmyzu: Komunity, aliance, státy. – *Příbyslavský čtvrtletník* 1: 33–34.
- Bezděčková K. 2018: Národní park Podyjí – čtvrtstoletí pro přírodu. – *Museum Factum* 1: 5.
- Bezděčková K. 2018: Báječné Peru. – *Museum Factum* 2: 6.
- Bezděčková K. 2018: Ohlédnutí za Science café 2017/2018. – *Museum Factum* 2: 7.
- Bezděčková K. 2018: Blanokřídílí v českých zemích a na Slovensku. – *Museum Factum* 2: 11.
- Bezděčková K. 2018: Naše muzeum navštívil Přírodovědecký klub Brno. – *Museum Factum* 2: 13.
- Bezděčková K. 2018: Výstava Přírodovědcem v muzeu aneb Zeptejte se Johany. – *Museum Factum* 3: 3.
- Bezděčková K. 2018: Zoologický seminář Asociace muzeí a galerií 2018. – *Museum Factum* 3: 8.
- Bezděčková K. 2018: Přírodovědcem v muzeu aneb, co jste se dozvěděli od Johany. – *Museum Factum* 4: 8.
- Bezděčková K. 2018: Vroubenka americká v Jihlavě. – *Museum Factum* 4: 15.
- Bezděčková K. 2018: Sbírka mravenců (Hymenoptera: Formicidae) z pozůstalosti Vladimíra Šilhavého v Muzeu Vysočiny Jihlava. – *Blanokřídlovce v českých zemích a na Slovensku* 14. ročník. Zborník abstraktov z konferencie konanej 7.–10. 6. 2018 v Komárne: 9.
- Bezděčková K. & **Bezděčka P.** 2018: Zoogeografická skladba myrmekofauny Českomoravské vrchoviny. – *Zoologické dny 2018*, Praha, 8.–9.2.2018. Sborník abstraktů z konference: 41.
- Holý K., **Bezděčková K.** & **Bezděčka P.** 2018: Occurrence of *Ogkosoma cremieri* Romand (Ichneumonidae: Hybrizontinae) in the Czech Republic with notes on adult behaviour. – *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* (Brno) 102(2): 139–143.
- Čermáková S. 2018: Muzeum na dlažbě. – *Museum Factum* 3: 4.
- Gonda R. 2018: Vzácné sbírkové předměty – hrací karty z jihlavské dílny rodu Hanzalíkových. – *Museum Factum* 1: 8.
- Gonda R. 2018: Nová kniha Po stopách žďárského mramoru. – *Museum Factum* 2: 5.
- Gonda R. & **Malý K.** 2018: Jihlavské muzeum iniciovalo grantový projekt věnovaný minulosti zvonařství na Vysočině. – *Museum Factum* 1: 9.
- Černohorský O. & **Gonda R.** 2018: Nález šesti pražských grošů u Popic a Vysoké (okr. Jihlava). – *Folia numismatica* 32/1: 41–48.
- Černohorský O. & **Gonda R.** 2018: Nález dvou pražských grošů u Kožlí (okr. Havlíčkův Brod). – *Folia numismatica* 32/1: 49–54.
- Grycová-Benešová H. 2018: 110. výročí Lidové malířny v Telči. – *Museum Factum* 1: 3.
- Grycová-Benešová H. 2018: Výročí telčských osobností. – *Museum Factum* 1: 4.
- Grycová-Benešová H. 2018: Výstava 100 let republiky. – *Museum Factum* 3: 3.
- Grycová-Benešová H. 2018: A je to tady!!! – *Museum Factum* 3: 14.
- Grycová-Benešová H. 2018: Telč o vánočních svátcích. – *Museum Factum* 4: 4.
- Havlíček J., Výravský J., **Malý K.** 2018: Nálezy zeolitů v lomu Pohled u HavlíčkovaBrodu. – *Acta rerum naturalium*, 22, 13, 2018. Jihlava.
- Hoch A. 2018: Středověká kožedělná produkce z Českých Budějovic v odrazu hmotné kultury. – *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 31: 253–277.
- Hoch A. 2018 (2015): Středověká kožedělná produkce z Jihlavy v odrazu hmotné kultury. – *Archeologické výzkumy na Vysočině* 6: 19–51.
- Hoch A. & **Zimola D.** 2018: Výstavy Lucemburské opráskí a Archeologické výzkumy, objevy a nálezy na Telčsku. – *Museum Factum* 2: 2.
- Těsnohlídek J. & **Hoch A.** 2018 (2015): Zpráva o výzkumu České brány v Jihlavě. – *Archeologické výzkumy na Vysočině* 6: 55–61.
- Charvátová E. 2018: Mykologický klub Jihlava začátkem roku 2018. – *Museum Factum* 1: 11.
- Charvátová E. 2018: Jarní mykologická poradna. – *Museum Factum* 2: 6.
- Charvátová E. 2018: Výstava hub. – *Museum Factum* 4: 8.
- Charvátová E. 2018: Zamykání lesa. – *Museum Factum* 4: 14.
- Juříčka J. (2018): Kyčelnice devítistá. – *Museum Factum* 1: 12.
- Juříčka J. (2018): Botanický seminář AMG na Chebsku. – *Museum Factum* 2: 10.
- Juříčka J. (2018): Malý floristický kurz ČBS v Poličce. – *Museum Factum* 3: 11.
- Juříčka J. (2018): Jmelí z pohledu botanika. – *Museum Factum*, 4: 12.
- Kos M. 2018: František Sarna – malířské ohlédnutí „70“. – *Museum Factum* 1: 2.
- Kos M. 2018: Restaurování sbírkových předmětů určených do nových expozic na hradě Roštějín. – *Museum Factum* 1: 7–8.
- Kos M. 2018: Johan Heinrich Marzy (15. 6. 1722–4. 1. 1801). – *Museum Factum* 2: 8.
- Kos M. 2018: 254 historických pohlednic Jihlavy. – *Museum Factum* 3: 2.

- Kotenová I. 2018: Ze sbírek muzea: Jízdní kolo zn. Stadion. – Museum Factum 1: 5
- Kotenová I. 2018: Depozitární čas. – Museum Factum 2: 13.
- Kotenová I. 2018: Tikot slunečních hodin. – Museum Factum 3: 5.
- Kotenová I. 2018: ...v úctě oddaný kominík – kominické kalendáře v muzejní sbírce. – Museum Factum 4: 2.
- Krutiš M. 2018: Setkání muzejních archeologů. – Museum Factum 2: 9.
- Krutiš M. 2018: Kotouč indický na Vysočině. – Museum Factum 3: 10.
- Krutiš M. & **Zimola D.** 2018: Projektové dny studentů jihlavského gymnázia. – Museum Factum 2: 6–7.
- Malý K. 2018: Geologická olympiáda. – Museum Factum 2: 5.
- Malý K. 2018: Nový projekt muzea. – Museum Factum 2: 13.
- Malý K. 2018: Jak se dokumentují zvony. – Museum Factum 3: 12.
- Malý K. 2018: Lom Pohled jako geologická učebnice. – Museum Factum 4: 6.
- Frolík J., **Malý K.** 2018 (2017): Chemická analýza archeologického materiálu z prubířské pece v Jezuitské koleji v Kutné Hoře. – Acta rerum naturalium (Stříbrná Jihlava 2016), 21: 231–237.
- Válek J., **Malý K., Gonda R.,** Řihošek J., Skružná O., Kovář M. 2018 (2017): Po stopách žďárského mramoru. – ÚTAM AV ČR. Praha, 137 pp.
- Těsnohlídek J., **Malý K.,** Duffek P. 2018 (2015): Mineralogický a chemický rozbor strusek z Palackého náměstí v Počátkách (okr. Pelhřimov). – Archeologické výzkumy na Vysočině, 6/2015, 56–65. Jihlava.
- Malý K., Malíková R. 2018: Sepiolit z mramoru u Studnic (Českomoravská vrchovina). – Acta rerum naturalium, 22/2018, 13–16. Jihlava.
- Matulová M. 2018: Výstava Cirkusový svět. – Museum Factum 2: 3.
- Matulová M. 2018: Mouchy a surrealismus. – Museum Factum 4: 5.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: pracovní knížka Prokopa Kořínka. – Naše město, Třešť 1: 12.
- Matulová M. 2018: Muzeum představí knihu o muži, který zachránil přes 900 dětí. – Naše město, Třešť 2: 8.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: vysokofrekvenční elektromasážní přístroj. – Naše město, Třešť 2: 8.
- Matulová M. 2018: Zapojte se do přípravy výstavy. – Naše město, Třešť 2: 8.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: všeobecný sekretář a právní přítel. – Naše město, Třešť 3: 20.
- Matulová M. 2018: Muzeum hostilo Anetu Chytkovou. – Naše město, Třešť 3: 20.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: ukazovátka zvané jad. – Naše město, Třešť 4: 13.
- Matulová M. 2018: Třešťské muzeum zve v květnu na Příběhy vojáků z Velké války a přednášku o módě. – Naše město, Třešť 5: 9.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: hmoždíř z období První světové války. – Naše město, Třešť 5: 9.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: hrací stolec. – Naše město, Třešť 6: 9.
- Matulová M. 2018: Výstava pro milovníky cirkusu: Třešťské muzeum láká do cirkusového světa. – Naše město, Třešť 6: 10.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: vzpomínky na trhy v Třešti. – Naše město, Třešť 7–8: 9.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: hrající pohlednice. – Naše město, Třešť 9: 7.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: africká židle. – Naše město, Třešť 10: 20.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: stalo se v Třešti před sto lety. – Naše město, Třešť 11: 8–9.
- Matulová M. 2018: Mouchy a surrealismus. – Naše město, Třešť 12: 8.
- Matulová M. 2018: Poklady našeho muzea: obraz Jiřího Johna. – Naše město, Třešť 12: 8.
- Matulová M. 2018: Dovolena u Münchů v Srbsku. – Vlastivědný sborník Třeště a okolí, Třešť 1: 5–8.
- Moržolová L. 2018: Živá Amazonie a Muzejní a galerijní noc. – Museum Factum 1: 4.
- Moržolová L. 2018: Přírůstky muzejní knihovny v roce 2017. – Museum Factum 1: 13.
- Moržolová L. 2018: Retro, ach retro.... – Museum Factum 1: 15.
- Moržolová L. 2018: 100 let republiky pohledem filatelisty. – Museum Factum 3: 2.
- Moržolová L. 2018: Legendy v miniatuře. – Museum Factum 4: 3.
- Moržolová L. 2018: Kočárky babičky Boženky. – Museum Factum 4: 3.
- Moržolová L. 2018: Vánoční svátky. – Museum Factum 4: 15.
- Nováková D. 2018: Nové velikonoční kraslice ve sbírkách jihlavského muzea. – Museum Factum 1: 6–7.
- Nováková D. 2018: Ohlédnutí za několika etnografickými akcemi jihlavského muzea z poslední doby. – Museum Factum 2: 4.
- Oberreiterová D. 2018: Polární světlo. – Museum Factum 1: 2.
- Oberreiterová D. 2018: Muzejní a galerijní noc 2018. – Museum Factum 2: 5.
- Oberreiterová D. 2018: Muzejní výukové programy aneb trošku statistiky.... – Museum Factum 2: 15.
- Oberreiterová D. 2018: Karty v Jihlavě. – Museum Factum 4: 3.
- Oberreiterová D. 2018: Černá hodinky páteční adventní. – Museum Factum 4: 6.
- Pospíchalová S. 2018: Historické muzejní snímky v nové knize jihlavského autora Zdeňka Geista, čili nenápadný muzejní příspěvek ke stému výročí vzniku republiky. – Museum Factum 1: 6.
- Pospíchalová S. 2018: Science Café a téměř science fiction s J. Pazderou. – Museum Factum 2: 15.
- Pospíchalová S. 2018: Pamětní hornický šátek. – Museum Factum 3: 7.
- Pospíchalová S. 2018: Jak jsem se v Turecku divila. – Museum Factum 3: 15.
- Pospíchalová S. & **Kos M.** 2018: Milé drobnosti – vánoční výstava netradičně. – Museum Factum 4: 4.
- Rozinková K. 2018: Hrad Roštejn v prvních měsících roku 2018. – Museum Factum 1: 12.
- Rozinková K. 2018: Otevření nových expozic na hradě Roštejně. – Museum Factum 2: 14.
- Rozinková K. 2018: Hrad Roštejn v létě 2018. – Museum Factum 3: 13.
- Rozinková K. & Rozinek J.. 2018: Hrad Roštejn – podzim a zima 2018. – Museum Factum 4: 13.
- Rozinková K. & **Zimola D.** 2018: Kaple sv. Eustacha. St. Eustachius Chapel. – Muzeum Vysočiny Jihlava, příspěvková organizace, Hrad Roštejn.
- Zimola D. 2018: Vrcholně středověká keramika z Jihlavy předmětem vědeckého bádání. – Museum Factum 1: 9.
- Zimola D. 2018: Archeologický výzkum zámku v Telči. – Museum Factum 1: 10–11.
- Zimola D. 2018: Kaple sv. Jana Nepomuckého v Plandrech, archeologický výzkum. – Museum Factum 2: 11–12.
- Zimola D. 2018: Elektronická Encyklopedie dějin města Jihlavy v novém. – Museum Factum 2: 13.
- Zimola D. 2018: Nová archeologická expozice v Mohelně. – Museum Factum 3: 6.
- Zimola D. 2018: Konference Archaeologia historica oslavila jubilejní 50. ročník. – Museum Factum 3: 9.
- Zimola D. 2018: Archeologické výstavy a expozice realizované na podzim 2018. – Museum Factum 4: 9.
- Zimola D. 2018: Nález pokladu stříbrných mincí z Dolního Čepí. – Museum Factum 4: 10–11.
- Zimola D. 2018: Archeologové odkrývají neznámou historii zámku. – Telčské listy 29, 3: 9.
- Grossmannová D. & **Zimola D.** 2018: Depot mincí z období třicetileté války na katastru Dolní Čepí (okr. Žďár nad Sázavou). – Folia numismatica 2: 91–120.

V úterý 26. března 2019 se v Horácké galerii v Novém Městě na Moravě uskutečnilo představení knihy *Bajky a pohádky z Vysočiny*, kterou vydalo naše muzeum. Během dopoledne Pavlu Bezděčkovi naslouchalo ve třech turnusech téměř 400 dětí ze základních škol a v podvečer následovalo autorské čtení pro veřejnost. (Foto: archiv HG)

Muzeum Vysočiny Jihlava

Do 8. 5.

Legandy v miniatuře

výstava představuje ikonické bojové prostředky 20. století zachycené prostřednictvím plastických modelů, připravená ve spolupráci s Klubem plastických modelářů Jihlava

29. 3. – 2. 6.

Lidová malírna v Telči

výrobky, výtvarné předlohy a archívni dokumenty připomínající telčský fenomén – Školu pro lidovou malbu

5. 4. – 23. 6.

Svět středověkých her

interaktivní výstava mapující trávení volného času ve středověku

11. 4. – 30. 6.

Utajení obyvatelé sakrálních objektů

fotografická výstava připravená ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci

5. 6. – 9. 6.

52. výstava kaktusů a sukulentů

tradiční výstava Klubu pěstitelů kaktusů a sukulentů v Jihlavě

7. 6. – 8. 9.

Není vejce jako vejce

rozmanitost a barevnost snůšek ptačích druhů vyskytujících se na Českomoravské vrchovině

8. 6. – 13. 10.

**Jihlavský havířský průvod
aneb archeologické muzejní havíření**
prezentace havířských krojů a nejnovějších archeologických nálezů v Kraji Vysočina

Kavárna Muzeum

2. 4. – 12. 5.

Fotografická sklizeň Střední umělecké školy Grafické v Jihlavě

představení tvorby studentů SUŠG v Jihlavě

14. 5. – 30. 6.

Tak to vidím já

výstava fotografií Mirky Patočkové zaměřených na přírodu

Hrad Roštejn

27. 4.

Myslivecké odpoledne

zahájení nové sezóny na hradě Roštejn

Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Telč

Do 31. 5.

S tradicí v srdci – další osudy „malířny“ v Telči

výstava Alice Grünwald v Cukrárně-Kavárně Haas v Telči

Do 31. 5.

Na vlně retro

výstava v prostorách knihovny UC je doplněna obrazy malířky Ramony Haubold

Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Třešť

1. 5. – 30. 6.

Fotografické proměny Třeště

výstavy fotografií zachycujících tvář města Třeště v minulosti a současnosti

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA!

Muzeum Factum
g. ročník, 1/2019

čtvrtletník Muzea Vysočiny Jihlava

MK ČR E 19885
ISSN 1805-0484 (tisk)
ISSN 1805-0492 (on-line)

Vydává: Muzeum Vysočiny Jihlava,
příspěvková organizace,
Masarykovo nám. 55, 586 01 Jihlava
IČ: 0090735, muzeum.ji.cz,
muzeum@muzeum.ji.cz
tel.: 567 573 880

Redakce: Mgr. Ludmila Moržolová
(morzolova@muzeum.ji.cz),
Pavel Bezděčka
(bezdecka@muzeum.ji.cz)

Grafický návrh a DTP: Oldřich Žaluda